

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Запша Г. М.

*д.е.н., професор кафедри менеджменту
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

Седов В. А.

*здобувач освітнього ступеня «доктор філософії»,
Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна*

Анотація. Обґрунтована актуальність модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки. Встановлено, що нова якість кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора характеризується їх інтегральною компетентністю, що дозволяє ідентифікувати і вирішувати складні соціально-економічні, управлінські, техніко-технологічні, еколого-біологічні, та інші задачі і проблеми у сфері аграрного виробництва та сільського розвитку. Серед основних напрямів модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора визначено: пріоритетність вищої освіти в державній соціально-економічній політиці, необхідність удосконалення освітніх процесів на принципах студентоцентрованого навчання та компетентнісного підходу, забезпечення постійного підвищення якості змісту вищої освіти на сучасних інноваційних засадах.

Ключові слова: кадри вищої кваліфікації, аграрний сектор, система підготовки кадрів, модернізація системи підготовки кадрів, якість вищої освіти.

Постановка проблеми. Важливість визначення напрямів модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектора економіки зумовлена необхідністю формування щодо нього цілісної, різнобічної та системно вивіреної стратегії, реалізація якої здійснюється на засадах ринкової економіки та забезпечує продовольчу безпеку країни, сприяє інтеграції країни у світовий економічний простір, формує суспільно-політичну, соціально-демографічну та еколого-економічну базу для життєдіяльності мешканців українського села згідно сучасних світових стандартів. Поставлені завдання здатні досягати кадри вищої кваліфікації нової якості, які володіють глибокими теоретичними знаннями, практичними навичками та вміннями, мотивовані до гармонійного особистісного розвитку, креативно мислять, діють соціально відповідально та спроможні ідентифікувати і вирішувати складні соціально-економічні, управлінські, техніко-технологічні, еколого-біологічні, та інші задачі і проблеми у сфері аграрного виробництва та сільського розвитку.

Виклад основних матеріалів дослідження. Мультиплікаційний ефект від модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектору економіки проявляється за умови реалізації комплексу політики-правових, організаційно-економічних та соціально-психологічних напрямів на макро та мікро рівнях, що охоплюють державну політику у сфері вищої освіти та діяльність закладів вищої освіти (ЗВО) щодо підготовки кадрів для сільського господарства.

Необхідність виваженої державної стратегії на предмет виведення системи підготовки кадрів для аграрного сектора на якісно новий рівень витікає з логіки проведення національної аграрної політики та поставлених при цьому стратегічних економічних та соціальних цілей. Консолідація державною зусиль щодо підготовки кадрів для аграрного сектора зумовлюється як системним характером існуючих проблем аграрного виробництва та сільського розвитку, так і потребою для їх вирішення значних інвестиційно-інноваційних, матеріально-технічних та кадрово-управлінських ресурсів. Про важливість вдосконалення якості та змісту вищої освіти як фундаментальної основи для розбудови держави йдеться в Указі Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні», яким поставлено завдання щодо розробки Стратегії

розвитку вищої освіти в Україні на 2021 - 2031 роки [1].

На рівні закладів вищої освіти найважливіші завдання полягають в реалізації принципів студентоцентрованого навчання, переорієнтації на компетентнісну модель освітнього процесу, забезпечення постійного підвищення якості змісту вищої освіти на сучасних інноваційних засадах.

Імплементация принципу студентоцентрованого навчання передбачає якісні зміни в освітньому середовищі, головними суб'єктами якого виступають здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники. При цьому акценти зміщуються на встановлення партнерських відносин між викладачами та студентами, наставництво та підтримку, моніторинг та врахування потреб здобувачів, делегування останнім певних повноважень щодо участі в оновленні та оцінці освітніх програм, забезпечення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії, підвищення свідомості та відповідальності студентів за результати навчання. Ідея студентоцентризму, поєднуючи переваги класичної академічної освіти та сучасні підходи щодо активізації ініціативи та підвищення вмотивованості учасників освітнього процесу в результатах навчання, спрямована на підготовку фахівців вищої кваліфікації, у яких сформовані високі світоглядні цінності та громадянські якості, які володіють системою професійних знань та умінь, які здатні оцінювати вектори суспільного та науково-технічного прогресу, які спроможні генерувати ідеї та прагнуть самовдосконалення в продовж життя.

Компетентнісна модель освітнього процесу фокусує увагу всіх його учасників на результатах навчання відповідно до професійних вимог світового та вітчизняного ринків праці, соціально-культурних потреб сучасного суспільства, особистісних цілей саморозвитку та адаптації до змін у соціумі. Компетентністний підхід синтезує у результатах навчання комплекс когнітивних, функціональних, соціальних та особистісних компетенцій, завдячуючи яким випускники ЗВО кваліфіковано використовують фахові знання на практиці, мобілізують свій інтелектуальний потенціал і комунікаційні здібності для вирішення професійних завдань та проблемних життєвих ситуацій.

Важливим напрямом модернізації системи підготовки кадрів вищої освіти для аграрного сектора є формування в ЗВО внутрішньої культури якості як чинника висхідного розвитку їх освітньої діяльності. Результативність функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти досягається цілеспрямованими зусиллями менеджменту ЗВО та науково-педагогічних працівників, а також здобувачів вищої освіти, випускників, представників роботодавців. Наслідком їх партнерської взаємодії має бути активне впровадження ідей студентоцентризму та академічної доброчесності, систематичне оновлення освітніх програм та змісту їх компонентів з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці, підвищення рівня практичної підготовки, використання сучасних освітніх технологій, імплементация бенчмаркінгу як засобу підвищення конкурентоспроможності освітніх послуг. Вагомими чинниками забезпечення внутрішньої системи якості освіти в університетах в умовах викликів, пов'язаних з пандемією, є створення сучасного ІТ простору з вільним доступом до електронних освітніх платформ.

Висновки. Модернізації системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектору економіки ґрунтується на комплексному підході, що охоплює низку напрямів, реалізація яких здійснюється як органами державного управління, так і закладами вищої освіти. Визнання належного місця вищої освіти серед пріоритетів державної соціально-економічної політики, модернізація освітніх процесів на принципах студентоцентрованого навчання та компетентнісного підходу, забезпечення постійного підвищення якості змісту вищої освіти на сучасних інноваційних засадах сприятимуть виведенню вітчизняної системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектору на рівень світових стандартів.

Література:

1. Указ Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» (210/2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/2020>

УДК: 336.7